

van intézve. (Közigazgatási Bíróság 164. számú jogegységi megállapodása.) A beadványi illeték annak a hatósági ténykedésnek a díjazását képezi, amelyet a beadványt benyújtó személy a beadvány által elérni szándékozik. A beadvány illetékkötelezettségét tehát nem az a külalak állapítja meg, hogy a beadvány ahhoz a hatósághoz vagy a hatóságot képviselő hivatalos személyhez van-e intézve, amelynek hivatali ténykedését célozza, hanem az a körülmény, hogy a beadvány hatósági ténykedést kíván-e elérni és hatósági ténykedést von-e maga után, mert minden irat illetékkötelezettsége nem a külalak, hanem a cél és a tartalom alapján bírálendő el.

Az illetéki díjjegyzék 13. tételének első bekezdése felsorolja azokat a hatóságokat, amelyekhez benyújtott beadványok az I—IV. pontokban meghatározott illeték alá esnek és pedig akkor is, ha mindezeket a hatóságokat „képviselő hivatalos személyekhez nyújtatnak be”. A községi jegyző hivatalos személy és a hatáskörébe tartozó hatósági ténykedésben mint a községet képviselő hivatalos személy jár el. A községet, mint közjogi személyt, a községi előljárárság képviseli és a községi előljárárság tagjait a törvény sorolja fel. Hatósági ténykedést azonban nem egyedül a községi előljárárság, hanem annak tagjai is és közülök elsősorban a bíró és a jegyző folytatnak. Minden olyan beadvány tehát, amely akár a községi előljárárság, akár a bíró vagy a jegyző hatósági ténykedését célozza és vonja maga után, illetékköteles, tekintet nélkül arra, hogy kihez van intézve, mert az illetékkötelezettséget a beadvány alapján elérni szándékolt és foganatosított hatósági ténykedés állapítja meg.

A polgári perrendtartással szabályozott fellebbezési eljárás során benyújtott beadványok és felvett jegyzőkönyvek illetéke a fellebbezési eljárás értéke után jár. (Közigazgatási Bíróság 160. számú jogegységi megállapodása.) Az illetékeknek törvényhozási alapgondolata az, hogy ez az állami szervezett intézmény a hatóság igénybevételének ellenértéke, ott tehát, ahol a mérv. az értékhez fűződik, elvileg azon érték irányadó, amilyen értékre az illető hatóság igénybevétele történik.

A törvénykezési illetékről szóló 1914. évi XLIII. t.-c. világos szövege általában a per vagy eljárás értékét rendeli döntőnek és e tekintetben kivétel a 22. §. intézkedése, amely nem a per vagy eljárás értékét, hanem a fellebbezés bejelentése után a fellebbezési beadvány első példányának első íve után a fellebbezés tárgyának értékét jelöli meg. E tekintetben a rendelkezés a felvetett kérdés mindkét irányú megoldási lehetőségével szemben kivételes, de téves ezen kivételes jellegből azt a következtetést vonni le, hogy csak úgy volna értelme, ha egyébként a beadványokra a pertárgy értéke irányadó.

Az 1914. évi XLIII. t.-cikk egész szóhasználati rendszere a per tárgya helyett per vagy eljárás tárgyát használja (L. 1. §. 1., 4. §. 1., 7. §. 1. bekezdése, és 8. §., 10. §., 11. §., 14. §., 15. §., 20. §., 24. §. stb.) és nincs illetékjogi szempontból semmi alapja olyan megkülönböztetésnek, hogy mást értünk a per és mást értünk eljárás alatt,

nevezetesen, hogy eljárás alatt a törvény a pertől különböző, tehát perenkívüli eljárást, illetve a perrendtartás által szabályozott olyan eljárást ért, amely nem peres eljárás, — tehát, hogy perben csakis egy szűkebb értelemben vett pertárgy értéke szerepelhetne.

Ezt a jogtechnikai szempontból döntő körülményt az ellenkező felfogás teljesen figyelmen kívül hagyja és ennek a téves kiindulásnak megfelelően a per egész tartama, tehát a felsőbb fok előtti menetében is erőlteti azt, hogy a keresetben előadott érték a döntő (31. §.) és csak a leszállítás és felemelés változtathat, holott az alapul fekvő Pp. ezzel ellenkező álláspontot foglal el és a fellebbezés megengedhetőségének kiszámításánál nem a keresetlevélben előadott érték (Pp. 8 §. 1. b., 476. §. és 1. a kifejlődött nagyterjedelmű joggyakorlatot) sőt újabban (1930: XXXIV. t.-c. 24. §.) nem is a per tárgya, hanem az ítélet tárgya (felperessel szemben az elutasított, alperessel szemben a megítélt rész) az irányadó, — tehát a Pp. rendszerével sem harmonizál ez a megoldás.

De ez a felfogás beleütközik az 1914. évi XLIII. t.-c. a 35. §-ban kifejezésre juttatott törvényes álláspontba is. A 35. §. nemcsak azt mondja, hogy a kereset értékének megváltoztatása, mind felemelése, mind leszállítása, a változtatás kijelentését tartalmazó irat (beadvány vagy jegyzőkönyv) illetékének és az ez után keletkező iratok és határozatok illetékének mértéke tekintetében irányadó, hanem azt is, hogy: „Ugyanez áll a fellebbezési kérelem megváltoztatásának esetére is.” Ennek a törvényes rendelkezésnek semmi értelme sem volna, feleslegesen odadobott tartalom nélküli kijelentés, — elírás volna-e? Akik a 64. §-ra hivatkozással úgy magyarázzák, hogy ez csak utalás ezen utóbbi rendelkezésre, azok figyelmen kívül hagyják, hogy a 64. §. önmagában is megáll, és csak a fellebbezési kérelem felemelésének esetét szabályozza, a 35. §. pedig a változtatás bejelentése utáni további beadvány és jegyzőkönyv illetékéről szól és a fellebbezéssel kapcsolatosan az utolsó mondat erre és nem a 64. §. különleges szabályára utal.

E szabály alapján tehát a helyes megoldás az, hogy a fellebbezést, egyenrangúlag a keresettel, illetékjogi szempontból az ezzel meginduló eljárás szülő okának tekintjük, amelyből felfakad az elintézés kötelezettsége végett szükséges eljárás úgy, hogy a keresetet az elsőfokú bíróság előtti eljárás, a fellebbezést a fellebbezési bíróság előtti eljárás indítja meg, tehát a fellebbezési eljárásban eljárás értéke alatt azt az értéket értjük, amely eljárás tárgyává maga a fellebbezés, vagy fellebbezések, vagy fellebbezés és csatlakozási kérelem, vagy kérelmek, illetve ezek felemelése vagy leszállítása tesznek.

A Pp. szerint is a fellebbezési bíróság határozatának korlátai nem a kereseti kérelem és ellenkérelem, hanem a fellebbezési kérelem és ellenkérelem.

Ezen, a törvényen és a perintézmény illetékjogi szemléletén nyugvó magyarázat mellett nem ellentétes értelműek a 2. §. 2., 6. §. és 24. §. intézkedései sem, sőt összhangban így állanak, mert az uta-

lás mindenütt eljárásra vonatkozik és itt az eljárás szó alatt fellebbezési eljárást (6. §.) lehet és kell érteni.

A 2. §. 2. b. indokolása az, hogy „a magasabb illeték követelése az alaptalan fellebbezések megakadályozását célozza”, tehát a fellebbezéssel kapcsolatos, azzal a fellebbezéssel, amelyet fél beadni akar, nem azzal, amit be sem ad.

A megoldás tehát a törvény rendelkezései alapján az, hogy a fellebbezési eljárásban a fellebbezési eljárás értéke (tehát a fellebbezés és csatlakozás, illetve a fellebbezések és csatlakozások az esetleges felemelés vagy leszállítással módosuló, egymásba kapcsolódóan egymást kiegészítő értéke) az irányadó.
